

OVHS, Vodovody a kanalizace (historie v letech 1960-1993)

Podniky OVHS, respektive OVAK, vznikly k 1.7.1960 na podkladě územní reorganizace, v návaznosti na nové územní uspořádání krajů a okresů v tehdejší republice. V případě nově vytvořeného okresu Svitavy se jednalo o sloučení bývalých okrajových okresů tehdejšího Brněnského a Pardubického kraje.

Z původně rozpočtových organizací – služeben ZVAK řízených bezprostředně jednotlivými MNV se ustavila vodohospodářská organizace řízená ONV Svitavy. Prvním ředitelem do r. 1968 byl Jindřich Dražek. V letech 1969 – 1970 ing. Josef Fajmon a v letech 1971-1975 Vladislav Trmač. Od r. 1976 až 1991 byl ředitelem závodu ing. Čeněk MIčoch.

OVHS pro okres Svitavy měla od počátku své sídlo v Moravské Třebové s provozovny ve Svitavách, Moravské Třebové, Litomyšli a Poličce. Ve své původní podobě neobsahovala provoz SM, který vznikl až v r. 1969.

V prvopočátcích se jednalo o malý podnik, který se postupně časově různě dynamicky rozvíjel.

Dalším mezníkem v rozvoji organizace vodovodů a kanalizací byl 1. leden 1977, kdy bylo přistoupeno k vytvoření krajských podniků vodovodů a kanalizací. Ve Východočeském kraji vznikl podnik Východočeské vodovody a kanalizace Hradec Králové (VČVAK) a z bývalých OVHS a OVAK se staly odštěpné závody, z naší OVHS odštěpný závod 09. Vznikl tak integrovaný, centralizovaný podnik řízený KNV. Cílem byla vyšší forma plánování, koncepčnosti a komplexnosti řešení, hydrogeologický průzkum, projektování, investiční výstavby, stavební výroby, péče o základní prostředky, právní ochrany apod. Organizační struktura závodu spočívala v řízení ředitelstvím závodu, odbornými úseky, výrobně technickým a ekonomickým rozdělením okresu do tří oblastí, kde byla tři provozní vodohospodářská střediska – Mor. Třebová pro oblast Třebovsko, Jevíčsko, Svitavy pro oblast Svitavsko a Březovsko a Litomyšl pro oblast Litomyšlsko a Poličsko s provozním úsekem v Poličce. V Moravské Třebové byl dále provoz stavebně montážní výroby, dopravy a dílen, MTZ s centrálním skladem, na ředitelství závodu byla odborná oddělení ŘV+TPČ s laboratořemi pitných vod v Mor. Třebové a odpadních vod na ČOV Svitavy, dále oddělení POZP a technické.

Počty vodovodů v jednotlivých obdobích trvání podniku vykazovaly: v r. 1960 – 40, v r. 1970 – 58, v r. 1975 – 76, v r. 1980 – 54, v r. 1985 -pak 69. Nárůst mezi lety 1980-1985 byl důsledkem přebírání vodohospodářských zařízení od NV, vybudovaných v akci „Z“, pod správu a řízení odborné organizace. V letech 1989-1992 se počet vodovodů pohyboval mezi 57-58, z toho bylo 15-19 skupinových. Počet zásobených obyvatel v r. 1960 činil 46 300, v r. 1970 pak 52 800, v r. 1985 86 500, na počátku 90. let počet zásobených obyvatel vzrostl až na 90 601 (v r. 1992 poklesl na 88 059, z důvodu poklesu provozovaných vodovodů). Délka vodovodní sítě pak vzrostla z 269 km (v r. 1960) na 650 km v r. 1985.

Do r. 1985 závod spravoval 10 veřejných kanalizací s celkovou délkou 156 km, což bylo o 59 km více než v r. 1960. V r. 1960 naše organizace nespravovala žádnou ČOV, postupně byly do správy převzaty ČOV v Poličce (1961), posléze v Litomyšli a ve Svitavách (1976). V r. 1981 byla uvedena do provozu ČOV v Moravské Třebové, na které byly čištěny pouze vody ze sídliště Západní a nemocnice. Proto bylo prioritním úkolem zahájit výstavbu centrální čistírny pro Moravskou Třebovou, což se naplnilo až v 2. pol. 90. let 20. stol.

V r. 1985 z celkového počtu 104 500 obyvatel okresu Svitavy bylo odkanalizováno 44 000 obyvatel a z toho 31 000 obyvatel napojeno na ČOV. Počet odkanalizovaných obyvatel v 90. letech vzrostl až na 48 946, z toho 39 661 bylo napojeno na ČOV.

V prvopočátcích závodu se prováděla jen drobná stavební výroba, a to především odstraňování poruch na vodovodních sítích, čištění veřejných studní a provádění vodohospodářských přípojek a drobných staveb. Významnější rozvoj stavební činnosti v provozní společnosti byl zaznamenán až v 70. letech 20. století.

V průběhu let 1972-1973 závod navázal úzkou spolupráci s VUIS Bratislava na státních vývojových úkolech, dále s VÚ Gottwaldov – na destruktivní zkušební metody, zjišťování pevnosti svárů z rPE a LPE, s VÚ Bratislava na sváření plastů, nejnovější metody a poznatky ve svařování plastických hmot, vývoj svářečských zařízení apod. V r. 1972 byl ve spolupráci s VUIS Bratislava a Železárnami Král. Dvůr řešen státní výzkumný úkol spojování litinových tlakových trub na gumičkový spoj, který byl u nás odzkoušen (vodovod na ul. Školní) a na tomto základě přistoupeno k výrobě gumičkového spoje LKD v rámci RVHP. Rovněž při zavádění tohoto typu potrubí jsme byli v popředí a jako první v ČSR jsme ověřili tento způsob montáže potrubí v praxi (vodovod Nové Hradky).

V rámci spolupráce s VUIS Bratislava, tentokrát při řešení souboru výzkumných úkolů a ověření zakoupení licence na kanalizační trouby z PH Anger z NSR, jsme v roce 1973 položili první plastové kanalizační potrubí v Mor. Třebové (ul. Zahradnická). Jednalo se o velice úspěšnou inovaci trubního materiálu, odstranění namáhavé práce, snížení pracnosti a omezení nasazení mechanismů pro montáž. Při příležitosti dokončení akce byl svolán den nové techniky pro celou ČSSR. Tohoto dne se zúčastnilo více jak 100 účastníků z celé republiky.

Další reorganizace podniku proběhla k 1.1.1989, kdy z VČVAK vznikla společnost Vodovody a kanalizace, státní podnik Hradec Králové. V r. 1991 se tento podnik rozděluje a vznikají samostatné vodohospodářské podniky – mimo jiné i Vodovody a kanalizace Moravská Třebová, s.p. Ředitelem tohoto podniku se stává ing. Pavel Binka a je jím až do jeho privatizace (r. 1993). Ekonomickými řediteli byly Ing. Josef Polák (1991-1992), ing. Jan Šimon (1992-1993), technickým ředitelem pak Ing. Vladimír Langer (1991-1993).

Sídlem společnosti (ředitelství) byl původně objekt na nám. T.G.Masaryka čp. 111/6, na počátku 90. let se ředitelství přesunulo do nové budovy – Nádražní 1430/6. Další provozní objekty ve městě byly umístěny na ul. Olomoucká 139/4 a areál na ul. Nádražní za čp. 1309/11.

V době svého vzniku měla OVHS 87 pracovníků, v r. 1970 vzrostl počet pracovníků na 121, v r. 1985 měl podnik téměř 300 zaměstnanců, v r. 1989 pak 329, před zahájením privatizace (r. 1993) v organizaci pracovalo 288 pracovníků.

Použitá literatura:

25 let organizace vodovodů a kanalizací okresu Svitavy